

Tisková zpráva Národní referenční laboratoře pro HIV/AIDS

Trendy vývoje a výskyt HIV/AIDS v ČR v roce 2015

Praha 29.1.2015 V posledních 13 letech je v ČR zaznamenáván výrazný nárůst výskytu infekce HIV. V roce 2002 bylo u občanů ČR a cizinců s dlouhodobým pobytem (rezidentů) nově zjištěno 50 případů infekce HIV, v letech 2013 a 2014 to bylo již 235 a 232 případů. V roce 2015 bylo dosaženo jednoznačně nejvyššího ročního výskytu v ČR, a to 266 případů (graf 1). V relativním vyjádření představuje tento počet výskyt 2,52 případu na 100 000 obyvatel. Za nárůstem počtu případů stojí především přenos mezi muži majícími sex s muži, který v roce 2015 představoval 78,2 % nových případů HIV. Podíl heterosexuálně přenesených infekcí činil 16,9 % a 0,8 % nových případů bylo zaznamenáno u injekčních uživatelů drog. Z celkového počtu nových případů tvoří ženy pouze 6,8 %.

Mezi nově diagnostikovanými je **248 mužů a 18 žen**. Absolutní počty mužů od r. 2004 rychle rostly, zatímco počty nakažených žen se výrazně neměnily. Proto relativní zastoupení žen mezi novými případy výrazně pokleslo až pod 10 %. (graf 2) Průměrný věk nově diagnostikovaných mužů byl 35 let, žen byl 39 let, s věkovým rozpětím od 15 do 69 let u mužů a od 21 až 58 let u žen.

Při zjištění HIV infekce bylo 182 (68,4 %) infikovaných v asymptomatickém stadiu, 40 (15,0 %) ve stadiu akutní infekce a pozdní záchyty představuje 20 (7,5 %) nemocných ve stadiu symptomatickém non-AIDS a zejména 24 (9,0 %) s onemocněním AIDS. (graf 3)

Polovina nových případů uvádí obvyklé **bydliště** v Praze (50,8 %), dalších 7,9 % je ve Středočeském kraji. Při relativním vyjádření zohledňujícím počet obyvatel (graf 4) dominuje Praha (10,7 případu na 100 000 obyvatel), následují kraje Ústecký (1,9), Jihomoravský (1,8), Královéhradecký (1,8) a s poměrně malými odstupy další. Dominující výskyt v Praze odpovídá dlouhodobému vývoji.

Z 266 nových případů HIV infekce v roce 2015 bylo 74 **rezidentů** (27,8 %) pocházejících zejména ze Slovenska (21) a Ukrajiny (18), dále z Ruska (7), Kuby (5), Bulharska (4) a jednotlivě z dalších zemí. Podíl rezidentů se v posledních letech pohybuje na úrovni 25-30%. (graf 5)

Přenos sexuální cestou je stále hlavní cestou infekce v ČR (95,1 % případů v roce 2015), přitom 208 (78,2%) nových případů bylo zjištěno u mužů majících sex s muži (z nich 6 bylo rovněž injekčními uživateli drog, ale sexuální přenos se u většiny z nich jeví jako pravděpodobnější). (graf 6) Vysoký podíl homosexuálního/bisexuálního přenosu je dlouhodobě dominantním rysem výskytu HIV infekce v ČR; jedná se o jednu z nejvyšších hodnot tohoto ukazatele v rámci evropských zemí. K heterosexuálnímu přenosu infekce došlo u 28 mužů a 17 žen. Podíl **přenosu prostřednictvím injekčního užívání drog** je v ČR na rozdíl od přenosu sexuálního dlouhodobě nízký. (graf 7) V roce 2015 byl tento způsob

přenosu zjištěn u 2 mužů. U 11 infikovaných zůstal způsob přenosu zatím neobjasněn, hlavně proto, že se nedostavili do specializovaného klinického pracoviště.

Při **povinném skríninku dárců** krve nebo plazmy bylo v roce 2015 zjištěno 9 případů HIV infekce. **(graf 8)** **Skrínink gravidních žen** nově zachytil 5 HIV pozitivních žen. **(graf 9)** HIV pozitivním matkám se v roce 2015 narodilo 16 **dětí**, z toho v 10 případech matky při otěhotnění věděly o své HIV pozitivitě, u 5 byla HIV pozitivita zjištěna až při skríninku v průběhu těhotenství a u 1 dokonce až těsně po porodu. Mezi matkami bylo 6 residentek.

Bylo zjištěno 31 nových případů **onemocnění AIDS**, což je dosud nejvyšší roční počet (22 u občanů ČR, 9 u residentů), z toho 24 (77,4 %) u pacientů s HIV pozitivitou prokázanou nově až v roce 2015. **(graf 10)** Bylo zaznamenáno 9 úmrtí ve stadiu AIDS a 7 úmrtí nemocných s HIV z jiné příčiny. Výrazně roste počet osob žijících s HIV/AIDS, a proto rostou i počty těch, kteří potřebují antiretrovirovou léčbu a péči specializovaných AIDS center. **(graf 11)**

Kromě dosud uvedených počtů bylo 13 nových případů HIV zjištěno u cizinců s krátkodobým pobytem v ČR **(graf 12)** (z toho Slovensko, Spojené království a Ukrajina po 2, Brazílie, Kamerun, Německo, Rakousko, Rusko, Švýcarsko a USA po 1).

Kumulativní data od roku 1985

V období od zahájení sledování infekcí HIV, tj. od 1.10.1985, do 31.12.2015 bylo v ČR celkově zjištěno 2620 případů HIV pozitivity u občanů ČR (2046) a rezidentů (574), z toho bylo 2221 (84,8 %) mužů a 399 (15,2 %) žen. U 458 z nich (371 mužů, 87 žen) došlo k rozvinutí onemocnění AIDS. Z 2620 pacientů 339 (12,9 %) již zemřelo, přičemž 236 úmrtí bylo ve stadiu AIDS (51,5 % ze všech nemocných s AIDS) a 103 z jiné příčiny. **(tabulka 1 a 2)**

Kontakty:

RNDr. Vratislav Němeček, CSc., vedoucí Národní referenční laboratoře pro HIV/AIDS, Státní zdravotní ústav
Kontakt: vratislav.nemecek@szu.cz

RNDr. Marek Malý, CSc., oddělení biostatistiky, Státní zdravotní ústav
Kontakt: marek.maly@szu.cz

MUDr. Hana Zákoucká, vedoucí oddělení sexuálně přenosných infekcí, Státní zdravotní ústav
Kontakt: hana.zakoucka@szu.cz